EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.10.14.
COM(2021) 633 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló (EU) 2019/125 rendelet 31. cikke szerinti kínzás elleni koordinációs csoport tevékenységéről és az általa folytatott konzultációkról

1. Bevezetés

Az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2019. január 16-i (EU) 2019/125 rendelet [1] (a továbbiakban: rendelet) 31. cikkének (4) bekezdése szerint a Bizottság éves jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek a kínzás elleni koordinációs csoport tevékenységéről, vizsgálatairól és az általa folytatott konzultációkról. A jelentés nem sértheti természetes vagy jogi személyek üzleti érdekeit.

Ez a jelentés a kínzás elleni koordinációs csoport 2020-as tevékenységéről nyújt tájékoztatást.

2. Szabályozási keret

A rendelet célja egyrészről a halálbüntetés, másrészt a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés nem uniós országokban történő megelőzése egyes áruk kereskedelmének korlátozása révén. A rendelet az alábbiak szerint különbözteti meg az árukat:

- azon áruk, amelyek a természetüknél fogva csak visszaélésszerű felhasználásra alkalmasak, és nem képezhetik kereskedelem tárgyát (II. melléklet); valamint
- azon áruk, amelyek jogszerű módon is felhasználhatók – ilyenek például a bűnüldözési eszközök (III. melléklet), illetve a terápiás felhasználásra szánt áruk (IV. melléklet).

A III. és IV. mellékletben felsorolt árukkal való kereskedelemre meghatározott korlátozások vonatkoznak. A rendelet különösen:

i. Tiltja azoknak a II. mellékletben felsorolt áruknak az EU-ba történő behozatalát, onnan történő kivitelét, valamint az EU-n keresztül történő továbbítását, amelyek a halálbüntetéstől vagy a kínzástól eltérő egyéb gyakorlati felhasználásra nem alkalmasak. Tiltja az ilyen árukhoz kapcsolódó technikai segítségnyújtást, ideértve a felhasználásuk módjával kapcsolatban nyújtott képzéseket is. Tiltja továbbá az ilyen áruk nyomtatott sajtóban, az interneten, a televízióban vagy rádióban történő reklámozását, illetve az eladásra történő bemutatást vagy felkínálást kiállításon vagy kereskedelmi vásáron.

ii. A III. mellékletben felsorolt azon áruk esetében, amelyek halálbüntetés vagy kínzás céljára, illetve egyéb jogszerű (bűnüldözési) célokra is felhasználhatók, eseti alapon kiadandó előzetes kiviteli engedély szükséges. Az áruk e kategóriájához kapcsolódó technikai segítségnyújtás és brókertevékenység szintén előzetes engedélyhez kötött. A III. melléklet nem terjed ki a következőkre:

   a) a 258/2012/EU rendelet hatálya alá tartozó tűzfegyverek[2];

   b) az (EU) 2021/821 rendelet [3)] hatálya alá tartozó kettős felhasználású termékek; illetve

---

[1] HL L 30., 2019.1.31., 1. o. Az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2005. június 27-i 1236/2005/EK tanácsi rendelet (HL L 200., 2005.7.30., 1. o.) többször módosult, az ennek nyomán készült kodifikált szövegét pedig az (EU) 2019/125 rendelet tartalmazza.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 258/2012/EU rendelete (2012. március 14.) az Egyesült Nemzeteknek a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, a tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszerek tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló jegyzőkönyve (az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyve) 10. cikkének végrehajtásáról, valamint a tűzfegyverek, tűzfegyverdarabok, alkotóelemeik és lőszereik kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak létrehozásáról (HL L 94., 2012.3.30., 1. o.).

c) a 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspont feltételeinek hatálya alá tartozó áruk [4];

valamint

iii. Szabályozza a halálbüntetés céljára felhasználható (például halálos injekcióban található) vegyi vagy gyógyszerészeti anyagok (IV. melléklet) kereskedelmét. Különleges engedélyt („uniós általános exportengedély”) vezettek be az említett anesztetikumok kivitelének ellenőrzésére, valamint annak megakadályozása céljából, hogy azokat halálos injekció általi kivégzések során történő felhasználásra adják át, azonban ez nem korlátozza azok orvosi, állatgyógyászati vagy más jogszerű célból történő kereskedelmét.

3. A kínzás elleni koordinációs csoport tevékenysége

A kínzás elleni koordinációs csoportot (a továbbiakban: Csoport) az (EU) 2016/2134 európai parlamenti és tanácsi rendelet[5] alapján hozták létre a kínzás elleni rendelet alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdések vizsgálatára.

A Csoport platformként szolgál a tagállami szakértők és a Bizottság közötti, az igazgatási gyakorlattal kapcsolatos információcsere, valamint a rendelet értelmezésével kapcsolatos kérdések, a jegyzékekben szereplő árukkal kapcsolatos technikai problémák, a rendelettel kapcsolatos fejlemények és minden más felmerülő ügy megvitatása céljára. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítése során a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban [6] foglalt elveknek megfelelően konzultál a Csoporttal.

A Csoport 2020-ban egy ülést tartott (október 12-én), hogy információkat cseréljen a rendelet alkalmazásával kapcsolatban felmerülő, az alábbiakban összefoglalt kérdésekről.

3.1. Az alap-jogiaktussal kapcsolatos fejlemények

A Bizottság tájékoztatta a Csoportot a rendelet – az I. melléklet (a tagállamok illetékes hatóságai) és az V. melléklet 2. része (az uniós általános exportengedély hatálya alá tartozó rendeltetési helyek) – módosításáról szóló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus tervezetéről, és a tervet az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének figyelembevétele érdekében később meg is vitatta a Csoporttal[7].

---

[3] A Tanács (EU) 2021/821 rendelete (2021. május 20.) a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról (átdolgozás) (HL L 206., 2021.6.11., 1. o.).

[4] A Tanács 2008/944/KKBP közös álláspontja a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról (HL L 335., 2008.12.13., 99. o.).

[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2134 rendelete (2016. november 23.) az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló 1236/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 338., 2016.12.13., 1. o.).

[6] HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

[7] A rendelet rendelkezései Észak-Írország tekintetében az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban – a kilépésről rendelkező megállapodás Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyvének a szóban forgó jegyzőkönyv 2. mellékletének 47. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikke (4) bekezdésével összhangban – alkalmazandók.

3.2. Kereskedelmi információk: adatszolgáltatás

A Bizottság ismertette a 26. cikk (3) bekezdésében említett éves jelentés jelenlegi állását, különös tekintettel az általa felhasználni kívánt adatokra. Továbbá a Bizottság tájékoztatta a Csoportot arról a szándékáról, hogy a következő jelentéstétel előkészítése keretében frissíti a beszámolásra szolgáló formanyomtatványt, hogy azon több adatot lehessen megadni.

3.3. Az (EU) 2019/125 rendelet felülvizsgálata

A Bizottság jelentést nyújtott be az (EU) 2019/125 rendelet felülvizsgálatáról, amely tartalmazza annak főbb megállapításait és következtetéseit[8]. A jelentés átfogó értékelést nyújt a rendeletről, felmérve annak hatását, globális befolyását, kihívásait és lehetőségeit. A jelentés további intézkedéseket vázol fel a rendelet hatékonyabbá tétele, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a rendelet továbbra is jelentős mértékben hozzájáruljon a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelemhez.

A Bizottság bevonta a tagállamok illetékes hatóságait a felülvizsgálati folyamatba, különösen értékelési kérdések és egy virtuális munkaértekezlet révén (2020. május 14.). A munkaértekezlet célja az volt, hogy a Bizottság közvetlen visszajelzéseket gyűjtsön, és meghallgassa az érdekelt felek véleményét és elképzeléseit arról, hogy miként lehetne javítani a rendelet hatékonyságát. A vita megkönnyítése érdekében javasolt különböző témákkal kapcsolatban kiegyensúlyozott és élénk eszmecserére került sor. Az eseményen 16 uniós illetékes hatóság, civil társadalmi szervezetek és nemzetközi szervezetek képviselői, valamint más szakértők vettek részt.

3.4. A kínzóeszközök kereskedelmének megszüntetése – regionális és nemzetközi fejlemények

A Csoport platformként szolgált a regionális és nemzetközi fejleményekkel kapcsolatos információcseréhez és figyelemfelkeltéshez, különös tekintettel az ENSZ főtitkárának „*A kínzóeszközök kereskedelmének megszüntetése: a lehetséges közös nemzetközi normák megvalósíthatóságának, alkalmazási körének és alapvető irányainak vizsgálata*[9]” című jelentésére, amely elismeri, hogy a közös nemzetközi normák hatékonyabb szabályozást eredményezhetnek ezen a területen. Következő lépésként az ENSZ kormányzati szakértőkből álló csoportot hoz létre, majd a jelentés alapján folytatja a munkát.

A Csoport tájékoztatást kapott az Európa Tanács ajánlásával[10] kapcsolatos munkáról is, amelynek célja egy olyan keret létrehozása, amely lehetővé teszi az Európa Tanács tagállamai számára, hogy hatékonyabban szabályozzák a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód során alkalmazható áruk kereskedelmét.

---

[8] COM(2020) 343 final, 2020.7.30.

[9] A főtitkár 2020. július 28-i A/74/969 sz.jelentése.

[10] A Miniszteri Bizottság CM/Rec(2021) 2. sz. ajánlása a tagállamok számára a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelme elleni intézkedésekről (elfogadva 2021. március 31-én a miniszterhelyettesek 1 400. ülésén).